

- Vi har stått sammen mot en felles fiende

18 ●

Fredag 12. mars 2021 LOKALAVISA HITRA-FRØYA

God helg

- Vi har stått sammen mot en felles fiende

12. mars 2020 iverksetter regjeringen en rekke drastiske tiltak i håp om å stanse spredningen av koronaviruset i Norge. Slik husker lege Ingrid og hytteeier Monica nedstengningen og det påfølgende spesielle året.

KORONA

11. mars 2020

Med undring følger Monica Torvik Svalby det som foregår i Danmark. Etter en voldsom økning i antallet koronasmittede beslutter danske myndigheter å stenge alle skoler og barnehager i to uker. Kan det virkelig være så alvorlig at de er nødt til det?

Hun snakker med foreldrene som er på ferie i Vietnam. Selv er hun og ektemann Glenn Svalby i ferd med å pakke kofferten. De liker å ta en tur til varmere strøk på vinteren og 13. mars går turen til Gran Canaria. De sjekker på nett om det er mye smitte på den populære spanske ferieøya og det er det ikke. Sikkert mye tryggere der enn i Norge, tenker Monica og pakker videre.

Bekymret etter håndballhelg

Ingrid Kristiansen føler seg ikke helt i form. Hun er kommuneoverlege på Frøya og har det overordnede ansvaret for smittevern i kommunen. Helga i forveien har det vært et stort håndballarrangement på Frøya, og der har Ingrid vært fordi hun er trener for laget til yngstedatteren. Mange

har blitt syke etter arrangementet og i forkant var Ingrid i tvil om skulle de gjennomføre. Det har vært ulike aldersbestemt lag og seniorlag på banen, og fullt på tribunen hele helga. Er det korona vi har fått allerede? undres hun og er litt bekymra.

Monica Torvik Svalby forteller at hun har tenkt mye på det året som har gått. Her på hytta på Hitra med hunden Mario. Foto: Cecilia Brurok

12. mars 2020

Etter nedstengninga i Danmark tenker Monica at hun ikke kan dra på ferie uten en plan for sine ansatte. Hun driver to barnehager på Nardo i Trondheim, og har ansvaret for over 40 ansatte og 140 unger. Hun lager et skriv med oppdaterte smitte-

verntiltak til foreldre og ansatte, hvor hun også opplyser at Nissekollen ikke har tenkt å stenge. Ikke vet hun at situasjonen brått skal endre seg om noen timer.

Pressekonferansen klokka 14.00

Statsminister Erna Solberg og helse- og omsorgsminister Bent Høie har invitert til pressekonferanse. Der orienterer de om de sterkeste og mest inngripende tiltakene vi har hatt i Norge i fredstid.

I talen til befolkningen forteller Solberg at barnehager, skoler og andre utdanningsinstitusjoner må stenges. Det samme må treningssentre, svømmehaller, restauranter og frisørsalonger. Kultur- og idrettsarrangement må avlyses. Norge har på dette tidspunktet over 800 smittede.

Familien flytter ut

Ingrid sitter hjemme i sofaen i Dyrvika og følger pressekonferansen. Hun hoster og har nesten ikke stemme. I samråd med samboeren Vidar Eidsvaag kommer de fram til at Ingrid skal fortsette å bo i familieboligen mens Vidar og barna flytter til et annet hus ei stund, siden Ingrid kan være koronasmitte.

Hytteeier Monica Torvik Svalby forteller at hun har tenkt mye på året som har gått. Egentlig skulle hun på ferie til Gran Canaria, men måtte bli hjemme og stenge ned to barnehager, 12. mars i fjor.

Kommuneoverlege Ingrid Kristiansen forteller om et krevende år. Preget av mange vanskelige beslutninger som også har gått utover hennes egne barn. Foto: Cecilja Brurok

Det skal ta lang tid før Ingrid kan klemme sine nærmeste igjen. Etter 12. mars flytter familien ut ei stund, og etter at de kommer hjem igjen bor Ingrid isolert fra resten. Foto: Privat

Hun isolerer seg og bor på eget rom, og så etter at Vidar og barna kommer flyttende hjem igjen, til hun får testet seg.

-Jeg er i min egen boble den første måneden, og har ikke tid til annet enn jobb, forteller Ingrid. Det skal ta lang tid før hun får klemme sine nærmeste igjen.

Avbestiller ferieturen

Monica ser pressekonferansen til statsministeren via en iPad på jobb. Hun ringer til Glenn og sier de ikke kan dra til Syden. De får dra til hytta på Hitra istedenfor, men frihelg vil det ikke bli. Det går fint å avbestille reisen som egentlig skulle startet dagen etter, fredag 13. mars, og de får raskt refundert pengene. Det skal vise seg å bli vanskeligere utover i pandemien.

Det første skrevet er allerede sendt ut til foreldrene. Hun må sende ut ny informasjon om at det ligger an til at barnehagesettingen likevel. Monica er skuffet over at det ikke blir tur, samtidig føler hun seg handlekraftig og full av energi.

- Man blir ganske klartenkt når det oppstår plutselige situasjoner som dette. Fokuset blir på å ivareta folk så de føler seg trygge og det føler jeg vi har mestret.

Må avlyse datterens skuespill

Alma er den yngste datteren til Ingrid. Hun og klassen hennes er i gang med øvingene til det tradisjonelle skuespillet til 7.klassingene ved Sistranda skole. Denne gang er det «Robin Hood - Rai Rai på Hammarvatnet» de skal fremføre.

Ingrid og beredskapsledelsen har i forkant diskutert om de skal åpne for forestilling eller ikke. Til slutt kommer de vi frem til at elevene kan fremføre, men kun for nærmeste familie.

- De står nær sagt klar til å gå inn på premieren, når vi blir nødt til å fortelle dem at de ikke kan ha forestilling likevel. Da blødde hjertet. Det var sårt, men vi hadde ikke noe valg. Det var nedstengninger over hele Norge.

Jobber utover natten

Ingrid blir nødt til å jobbe sent utover kvelden den 12. mars. Frøyyværingene har mange spørsmål og de kontakter Ingrid på telefon og mail. Hun prøver å besvare alle så fort som mulig. Hun føler seg ikke panikkslagen, men handlekraftig og på hugget.

Allerede tidlig i februar har Ingrid sammen med kollegaer på legekantoret og kommuneledelsen, begynt å tenke at koronapandemien kan komme til Frøya. De har laget en pandemiplan som legger klare føringer for hva de skal gjøre om det skjer. 26. februar kommer nyheten om at Norge har fått sitt første påviste tilfelle av koronaviruset, og i slutten av februar settes det i gang ekstra renhold ved skoler, barnehager og helseinstitusjoner på Frøya. Ingrid har allerede vært i kontakt med bedriftene og gitt beskjed om at må rigge seg til og ha en beredskapsplan klar.

- Det blir sent på natt før hun omsider finner senga.

Blir beskyldt for å hamstre mat

Siden Monica og Glenn hadde tenkt seg på tur er kjøleskapet hjemme tomt for mat. De drar på Kiwi for å handle og der er de ikke alene.

- Det var fullstendig kaos. Vi ble beskyldt for å hamstre, men vi måtte ha mat. Også ble vi kanskje litt revet med. Vi hadde ikke trengt ti bokser med leverpos-

tei, sier Monica og smiler.

I butikkøen treffer Monica en familie fra barnehagen. De har tre barn, og mor som jobber i hotellnæringa forteller at hun og mannen begge har blitt permitterte.

- Det har ikke bare vært enkelt for alle det siste året. Glenn har eget firma og lager spesialtilpassede hundebur for biler. Da alle skulle på Norgesferie ble det nok å gjøre på han. Eldstesønnen vår selger utstyr for hjemmebygging av øl. Hans arbeids-giver hadde også et godt år i fjor, forteller Monica.

Den yngste sønnen til Monica og Glenn derimot, befinner seg på folkehøgskole når han får beskjed om at skolen må stenge på ubestemt tid.

Forts. neste side >>>

- Vi så tidlig at det kunne oppstå en kritisk situasjon og bestilte opp ekstra. Dette er vårt lille bidrag i denne samfunnsdgnaden, sier fabrikkseier hos Salmar, Frode Arntsen (til høyre) og overleverer 10.000 munnbind og 2.000 frakker til Frøyaordfører Kristin Strømskag og vararordfører Knut Arne Strømøy. (arkivfoto).

- Han var i folkehøgskole-bobla si og de fikk aldri ei ordentlig avslutning på året. I tillegg hadde de gått og gledet seg til en fellestur til Japan som det ikke ble noe av. Akkurat det syntes vi var kjempetrist på hans vegne, sier Monica og legger til at det nok har vært tøft å være ungdom under koronapandemien.

- Men ungdommer flest har likevel en evne til å omstille seg. De fleste har nok klart å stå godt i det, tror jeg.

Hytteforbudet: Får beskjed om å dra hjem igjen

Monica og Glenn bor på Heimdal, og bestemmer seg for å dra til stedet hvor de puster best og kjenner at de kan senke skuldrene. De tar med seg eldste sønnen og svigerdattera, og drar til Hitra. Det er ikke bare de som forflytter seg helga etter nedstenginga av Norge.

De er allerede i feriehuset når regjeringen innfører forbudet mot å overnatte på fritidseiendommer utenfor egen kommune. Samme helg oppfordrer Hitra og Frøya hyttefolket til å umiddelbart dra tilbake.

- Vi hadde ikke vært på butikken og ikke møtt folk. Vi hadde bare vært på hytta. Likevel følte vi at vi måtte snike oss hjem igjen, sier Monica og legger til at de leste kommentarfeltene til avisene hvor folk fra begge sider av saken raste. Et selvutnevnt hyttepoliti drev visstnok også og sjekket hvem som befant seg på hyttene i denne perioden.

- Vi følte oss etter hvert kraftig provoserte. Nå vet vi at uvitenhet skaper utrygghet, som igjen skaper frykt og sinne. Da sier og gjør folk mye rart, men vi må ha tillit til hverandre. Det var ikke en god følelse å se at folk var så sinte på oss.

Vidar får mer tid til barna

Ingrid og Vidar har tre barn: Agnes (18), Truls (15) og Alma (13). De er vante til at mamma jobber mye, men det har vært uvanlig mye det siste året. Pappa Vidar er daglig leder for rederiet Eidsvaag og har alltid reist mye i jobbsammenheng, men det blir det en naturlig stopper for under koronapandemien.

Vi er heldige og har selvgående unger når det gjelder skole. Men når de har behov hjelp er det Vidar som har stilt opp for han har vært mye mer hjemme enn meg. Vidar har nok kjent på at han har fått mer tid med ungene våre det siste året, sier Ingrid.

Sjekker daglig at barn blir ivaretatt

Det blir etter hvert slik at barn av foreldre i samfunnskritiske jobber får komme tilbake i barnehagen, samt barn med spesialpedagogiske behov. Daglig følger de opp at alle barn blir godt ivaretatt hjemme, forteller barnehagestyrer Monica.

- Ansatte på hjemmekontor rakte ut en hånd digitalt til familiene våre og det var virkelig sterkt å se båndet mellom dem. I ukene etter 12. mars og fram til åpninga igjen i mai hadde jeg rundt fire til seks ansatte fysisk på jobb, og jeg valgte selv å være til stede for å støtte dem og lede alle på hjemmekontor fra barnehagen. De har virkelig stått i det.

Får inn 3000 mailer

Ingrid kan ikke sitte med alt alene. Det opprettes ei koronagrupper og koronatelefon på Frøya som skal besvare kommunens mange henvendelser. Det utgjør en betydelig forskjell for Ingrid. I løpet av året kommer det inn nærmere 3000 mailer og mange telefoner.

- Befolkninga og bedrifter har vært kjempeflinke til å spørre. De ønsker informasjon og å gjøre ting så rett som mulig. Det er økt risiko for koronasmitte når folk reiser inn og ut av landet, men ta for eksempel Salmar. De satte inn strengere tiltak enn de nasjonale anbefalingene, og det har nok gjort at vi har klart å stoppe smitte på et tidligere tidspunkt, sier kommuneoverlegen. Mer enn hver femte folkeeregistrerte øyværing har utenlandsk bakgrunn og Salmar som er Frøyas største private arbeidsplass sørger i likhet med kommunen for informasjon på flere ulike språk.

Euforisk etter hytteforbudet

Ukene går og det er i perioder dårlig vær. Da blir Monica og Glenn bekymra for at det skal skje noe med hytta. De ringer til noen som kan sjekke den. De blir veldig skuffa når de skjønner at de ikke kan være på hytta i påska.

Ingen liker begrensninger og det føltes skikkelig urettferdig at vi ikke fikk bruke friplassen vår. Vi som alltid prøver å gi tilbake til Hitra, vi deltar på det som er av arrangement og bruker de lokale butikkene. Selv grasrotandelen når vi tipper Lotto går til Kvenvær teaterlag.

21. april blir omsider det nasjonale hytteforbudet opphevet, og da er Monica og familien raskt tilbake på Hitra. - På tur inn til Storskogodvatnet ved Strøm treffer vi på en del andre hyttefolk og jeg husker det var skikkelig god stemning. Det var første gang utenfor egen kommune og vi var helt euforiske, sier Monica.

Følelsen av skuffelse og bitterhet etter at de ble bortvist i mars er glemt.

- Det skal mye til for å holde oss unna Skjelvikva. Vi er nesten mer der enn i Trondheim og føler oss i grunnen som hitteværing, legger Monica til.

Prioriterer kreftsyk venninne

Familien Kristiansen Eidsvaag prøver å holde antallet nærkontakter nede. De har en nær familievenn som er kreftsyk og prioriterer å være så mye som mulig sammen

Ingrid forteller at hun gleder seg veldig til å kunne klemme foreldrene sine igjen. Her er Karen Grønsgag Kristiansen og Thore Kristiansen med barnebarna sine Magnhild og Gyda Myrseth, Agnes, Alma og Truls Eidsvaag

men med henne og familien.

- Da hadde vi ikke mange andre nærkontakter, og det var en god og viktig prioritering for oss, sier Ingrid og legger til at venninna døde i høst.

Ingrid sier hun tror at Truls, Alma og Agnes nok har merket det siste året at de er sønn og datter av kommuneoverlegen. De har virkelig måtte forholde seg retningsslinjene.

- Det har ikke vært mulig å ta noen snarveier for dem med tanke på signaleffekten det ville medført. Det har vært sår og ikke gi dem lov til forskjellig, men jeg er veldig stolt over måten de har takla det på, sier Ingrid.

Til vanlig er de en familie som elsker å være sosiale. De lager alltid litt ekstra middag i tilfelle de får gjester og har mye besøk.

- Vi gleder oss til det skal komme tilbake til normalen igjen. Selv gleder jeg meg veldig til å kunne klemme foreldrene mine igjen. På grunn av alder er de i risikogrupper.

Jula 2020

Uka før jul stenges det ned en småbarnsbasis med 10 ansatte og 28 familier hos Monica etter at en vikar blir syk.

- Det var tøft. Da kjenner du hvor sliten du egentlig er. Det viste seg at hun ikke hadde korona heldigvis, og karantene var over lillejulaften.

Ingrid på Frøya kan derimot ikke ta juleferie med senkede skuldre. Uka før har det oppstått et stort smitteutbrudd hos Hitras største private arbeidsplass, Lerøy Midt, og Ingrid og co bestemmer seg for å stenge ned sykehjemmet på Frøya. De holder sitt første beredskapsmøte, lørdagskvelden 19. desember.

- Vi tenker at det er veldig sannsynlig at vi også får det, og det gjør vi noen dager senere. Lillejulaften får vi bekreftet det første tilfellet av korona på Frøya, sier Ingrid. Mange er i sving i forbindelse med utbruddet på Frøya i jula. Det blir på langt nær like stort som på Hitra.

Ingrid sier hun er veldig stolt over måten Truls, Alma og Agnes har taklet det siste året på. Foto: Privat

Ingrid har vært i beredskap 24/7 siden mars i fjor, men har heldigvis ikke stått alene i det. Hun forteller om mange gode støttespillere innad i kommunen og på et godt drifta legekontor. Her sammen med kommunedirektør Beate Sandvik Meland. (Bildet er tatt før koronapandemien).

Mars 2021

Vi skrur tida fram til mars 2021. Lokavisa er på besøk hos Monica på Kvenvær. Monica har overtatt heimplassen til oldeforeldrene sine. De etablerte seg i Skjelvik på det som den gang var den dårligste tomten, men som ikke kan sies å være det i dag. Den ligger rett i sjøkanten, litt værhardt til, men til gjengjeld med en fantastisk utsikt.

Da morfaren til Monica døde i 2008 valgte de å begynne prosessen med å rive det gamle huset og bygget seg feriebolig på tomten. Monica og Glenn sier de trodde de skulle komme seg til Syden i år, men legger raskt til at de tåler å vente. Monica blar tilbake i bildene på mobilen sin og fastslår at de har hatt det veldig bra hjemme i Norge også.

- Dessuten har vi hytta og det går mot vår. Det er helt topp!

- Vi har lagt oss på ei restriktiv linje

Ingrid møter vi på herredshuset på Sistranda. Hun forteller at det har vært utfordrende å balansere tiltak det siste året.

- Vi har stort sett fulgt de nasjonale retningslinjene. Når vi har begynt å åpne opp mer igjen har det kommet et utbrudd ett eller annet sted, og da ser vi hvor sårbar og fort gjort det er at smitten sprer seg.

Både Frøya og Hitra er ganske små kommuner tilføyer Ingrid, og derfor er det lett å havne i vanskelige situasjoner. - Vi har for eksempel ikke mange å ta av innen helse og omsorg om flere skulle havne i karantene. Derfor har vi nok tatt strengere grep enn en del andre kommuner.

Vet ikke om vaksinen har effekt på smitte

Med stadig flere vaksinerte håper Ingrid at det skal bli mulig å lette på restriksjonene etter hvert, og forhåpentligvis blir det noen arrangementer utover sommeren.

- Vaksinen beskytter mot sykdommen, men vi vet ikke om den har effekt på smittespredning ennå. Det vet vi først når en stor andel av befolkninga har blitt vaksinert. Derfor må vi alle fortsette med de enkle tiltakene: å vaske hendene, holde god avstand og være hjemme om vi er syke, for det vet vi virker best. Heldigvis går vi også ei tid i møte hvor folk er mer ute og der er risikoen for smitte mindre.

Om det nyeste utbruddet

Det har de siste ukene oppstått et nytt smitteutbrudd på Hitra og Frøya, og kommuneoverlegen sier vi må være ekstra forsiktig i perioder vi vet at det er smitte i Øyregionen.

- Vi må nok leve med utbrudd og enkelttilfeller i tida som kommer også, men det

handler om å få slått ned på det så raskt som mulig. Det er viktig å presisere at om man blir smittet så er det ikke fordi man har gjort noe feil. Her er det også snakk om flaks og uflaks, fastslår Ingrid.

Mange gode støttespillere

Ingrid har vært i beredskap 24/7 siden mars i fjor. - Heldigvis står jeg ikke alene i det her. Beredskapsledelsen og måten vi har jobbet på sammen, har vært uvurderlig. Det samme har samarbeidet med legekontoret vært, med Peggy og Leticia i spissen. Det har vært mange gode støttespillere innad i kommunen og på et godt drifta legekontor. Jeg har også hatt god støtte i kommuneoverlege Geir Nilsberg på Hitra, mine kommuneoverlege-kolleger i resten av fylket, og ikke minst helseavdelingen hos Statsforvalteren.

For Ingrid har året vært preget av mange vanskelige beslutninger som alle er faglig begrunnet. - Befolkninga har vist stor tillit til de beslutningene vi har tatt. Om vi hele tiden skulle behøvd å forsvare de, ville det blitt veldig slitsomt. Folk har vært kjempeflinke, men jeg skjønner at de er lei nå.

- Vi må holde på dugnadsånden

Det har ikke vært noen koronatilfeller ved Monicas to barnehager i løpet av året som har gått, og det er hun sjeleglad for.

- Vi har blitt kjempegode på smittevern. Det viktigste framover nå er å få litt fart på vaksinerings og at folk fortsetter å være forsiktige. Vi må klare å holde på dugnadsånden. Det er bare et par kilometer igjen av maratonen, så dette skal vi klare sammen.

- Dette kan jeg leve med

Ingrid forteller at hennes kollega Leticia Bernal har kommet inn og skal dele på noen av kommuneoverlege-oppgavene med henne i tida som kommer.

- Det gjør at jeg får dager med helt fri innimellom og det er en stor lettelse, helt uvurderlig. Det hadde ikke gått ett år til på samme måte, men dette kan jeg leve med, smiler hun. Sett tilbake har det vært et krevende, men også samlende år, mener hun. - Vi har stått sammen mot en felles fiende.

CECILIA BRUOK

980 12 034
cecilia@hitra-froya.no

Ingrids samboer Vidar Eidsvaag har alltid reist mye i jobbsammenheng. - Det har det blitt en naturlig stopper for under koronapandemien og Vidar har nok kjent på at han har fått mer tid med ungene våre det siste året, sier Ingrid Kristiansen. Foto: Privat

Koronaen påvirker familien Svalby på forskjellig vis. Far Glenn lager spesialtilpassede hundebur for biler og får nok å gjøre når alle skal på Norgesferie. Det gjør også eldste sønnen som selger utstyr for hjemmebrygging av øl. Den yngste sønnen får derimot avbrutt folkehøgskole-tida si.